

עדנה גורני

עורכת מדור שירת הסביבה

ציטוט מומלץ

גורני ע. 2019. שלושה עורבים /
יהונדב פרלמן. אקולוגיה וסביבה
10(2): 52-53.

זאב לבינגר. עורב עירוני, צבעי שמן על בד. 60X60 ס"מ.

זאב לבינגר, עורב עירוני, צבעי שמן על מים 70X60 ס"מ

שלושה עורבים / יהונדב פרלמן

שירת הסביבה

גיליון קיץ 2019 / כרך 10(2)

13 ביוני, 2019

שלושה עורבים שחורים צופים על המפך

על שפך הקישון המתפתל בואכה הנמל

על שש אֲנִיּוֹת הַסּוֹחֵר הַמִּמְתִּינֹת לַפְּרִיקָתָן
לְהֵק הַיּוֹנִים מִתְאַבֵּךְ מַעַל לַמִּמְגּוּרֹת דָּגוֹן
רִכְבֶּת כְּחֶלֶה עוֹשֶׂה דְרָכָה לִנְהַרְיָה בְּעוֹד
הָאֲדָמָה מְדִרְיָמָה לְתֵל אָבִיב
נוֹפֶה שֶׁל הָעִיר מִנַּח עַל הָאֲצֻטְבָּה כְּאֶבֶן
כְּמִשְׁקָלֶת הַנֶּצֶבֶת לַעֲרֵמָה, לֵהָר, לַתְּקוּפֹת
חַיִּים שָׁאִין לָהֶם הוֹפְכִין
בְּעֻקּוֹלֵי הִירִידָה לְמוֹסְכִים בְּמֵרוֹץ נֶגֶד
וּם שְׂשֵׁי הַקָּצֵר מְכַל יָמִים אֲנִי חוֹלֵף
עַל שְׁלֹשֶׁת הָעוֹרְבִים בְּלֵב מְלֹא קִנְיָא

מתוך: יהונתן פרלמן, 2006. על פי הדיבור. ירושלים: עמדה / כרמל.

בין המילים

שלושה עורבים צופים על המפרץ. המשורר רואה את שלושת העורבים ורואה את הנוף, ומדמיין את מבטם של העורבים חולף על המראה שנפרש מתחתם ומתחתיו, נוף עירוני חיפאי. המבט כפול, של המשורר ושל העורבים, או ליתר דיוק של המשורר שמתאר לעצמו במה מביטים העורבים. ייתכן כמובן שהם מביטים בדברים אחרים ואיננו יודעים כלל מה הם חושבים לעצמם כאשר הם מסתכלים. מה הם רואים ובמה הם מתמקדים? סביר להניח שאינם חושבים במילים שלנו – שפך הקישון, נמל, אוניות, יונים וממגורות דגון. למי שמכיר את חיפה – הנוף נגלל מילה אחר מילה בעיני רוחו או רוחה. קורא שאיננו מכיר את העיר דומה אולי יותר לאחד העורבים – אין לדעת אילו נופים עולים בדעתו כאשר הוא קורא את המילים. תיאור הרכבות מכניס אותנו אל חוויית הנסיעה, אחת נוסעת צפונה והשנייה מדרימה – כמו התחלה של שאלה במתימטיקה.

התשובה המפתיעה מופיעה בבית הבא – המשורר עוצר את התנופה ומקפיא את המבט. הנוף שנפרש, שהתקדם, מונח עתה כמשקולת כבדה, כאותו הר שממנו צופים בנוף. מועקה נבנית מעצם העצירה, והיא באה לידי ביטוי בבית החותם את השיר, במרוץ להשלים את כל המטלות ביום ששי הקצר עד שאפשר יהיה לשבות ממעש. המשורר שנמצא בתוך המרוץ הזה, מרוץ החיים, מקנא בשלושת העורבים. כפי שתיאר לעצמו קודם לכן שהם מביטים בנוף שהוא רואה, גם עכשיו הוא מתאר לעצמו שיש במה לקנא. אולי כי הם שלושה והוא אחד? אולי כי הם משתהים ונחים בעוד שעליו מוטלות משימות? אולי כי הם נשארים למעלה והוא צריך לרדת? הפער בין הירידה למוסכים והלב מלא הקנאה הוא גם הפער בין המשורר לשלושת העורבים, הפער שלא ניתן לגישור בינינו לבין בעלי החיים. האם הם חופשיים מהמרוץ או שמא הם נתונים במרוץ אחר, או אם בעורבים עסקין – אולי במעוף אחר?